

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över hemställen från trafikkontoret, Stockholms kommun, om förslag till ändring i förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall

Inledning

Transportstyrelsen har anmodats att yttra sig över en hemställen från trafikkontoret, Stockholms kommun, med förslag till ändringar i förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.

Enligt förslaget ska 2 § 2 ändras så att fordon får flyttas om det är uppställt i strid mot föreskrifter om stannande och parkering och

a) försvårar snöröjning, renhållning eller annat arbete på *eller invid* väg,
- - - eller

d) *hindrar eller försvårar verksamhet för vilken tillstånd har beviljats enligt ordningslagen.*

Lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall – vad säger lagstiftaren

Förslaget rör ändringar i 2 § förordningen om flyttning av fordon i vissa fall. Bestämmelserna i förordningen är meddelade med bemyndigande i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall. Eventuella ändringar som går att göra i förordningen får ses mot bakgrund av syftet med lagen de bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter som finns där.

I 2 § i lagen om flyttning av fordon sägs att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om rätt för statlig eller kommunal myndighet att flytta fordon i särskilt angivna fall, när det behövs för ordningen och säkerheten i trafiken eller av naturvårdsskäl. I prop. 1981/82:65 s 6 ff anför departementschefen bland annat följande.

”Enligt min uppfattning ligger det helt i linje med dessa strävanden att samhället har rätt att flytta fordon som parkerats så att nyttotrafiken hindras eller trafiksäkerheten äventyras eller som skräpar ner i naturen. Jag anser emellertid också att det är ett förhållandevis stort ingrepp mot den enskilde att flytta hans fordon. Det kan kosta mycket både tid och pengar att återfå bilen. Ett fordon bör därför få flyttas bara som starka skäl talar för det.”

...”Samtidigt finns det situationer där fara eller hinder som regel inte kan anses föreligga, men där det är angeläget att ett fordon får flyttas, t.ex. då någon obehörigen parkerat på en handikappplats. Jag förordar därför att de nuvarande bestämmelserna...ersätts med en uppräknig av konkreta situationer där flyttning får ske. En sådan uppräknig skall dels förebygga onödiga flyttningar, dels möjliggöra flyttningar som är nödvändiga från trafiksäkerhets- eller framkomlighets synpunkt, dels underlätta polisens och trafikövervakarnas arbetssituation.”

...”Därtill kommer behovet att samordna de konkreta flyttningsgrunderna med olika regler i vägtrafiklagstiftningen...Jag föreslår därför att regeringen får i bemyndigande att bestämma när flyttning får ske.”

...”Informationsvis vill jag nämna några fall, då flyttning enligt min uppfattning bör kunna komma i fråga. Ett fordon bör få flyttas om det utan rätt parkerats på en parkeringsplats avsedd för handikappade, om det parkerats i kollektivkörväg, på eller nära ett övergångsställe eller på en markerad busshållplats. Fordon som har parkerats i strid mot föreskrifter om parkering och som hindrar andra fordon att passera, eller försvårar snöröjning, renhållning eller annat arbete på vägen bör kunna flyttas.”

Lagen är tydlig med att det – i nu aktuellt hänseende – är med hänsyn till trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen samt till skydd för miljön det är angeläget att behöriga myndigheter ska kunna besluta om flyttning av fordon och verkställa dessa beslut. Det pekas också på att med hänsyn till hur stort ingrepp för den enskilde en flyttning är ska det krävas starka skäl för att flytta ett fordon. Vidare pekas på behovet av att samordna flyttningsgrunderna med olika regler i trafiklagstiftningen.

Förslaget om att det ska vara möjlighet att flytta ett fordon som är felparkerat och försvårar arbete vid väg

Med hänsyn till ordalydelsen av 2 § lagen om flyttning av fordon och mot bakgrund av vad som sägs i förarbetena till lagen är det mycket tveksamt om regeringen är bemyndigad att besluta om ändring i 2 § 2 a) förordningen om flyttning av fordon i vissa fall på det sättet att fordon får flyttas om det är uppställt i strid mot föreskrifter om stannande eller parkering och försvårar snöröjning, renhållning eller annat arbete som sker inte bara på väg utan också invid väg. Det arbete som åsyftas i 2 § 2 a) torde primärt handla om driftsåtgärder enligt 45 § vägkungörelsen (1971:954) eller åtgärder enligt 2 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning,

det vill säga arbete som har anknytning till väghållningen och till arbete på ledningar i vägområdet.

Som exempel nämner trafikkontoret borttagande av istappar från hustak som sker för att hindra att personer eller egendom skadas. Vad som är det konkreta problemet framgår inte riktigt tydligt, men Transportstyrelsen antar att det handlar om att de uppställda fordonen hindrar åtkomst med andra fordon till en gångbana eller liknande eller hindrar arbete som utförs på både gångbanan och körbanan och också att fordonen kan skadas av arbetet. I sammanhanget bör man rikta uppmärksamheten på definitionen av väg i förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner:

Väg:

1. En sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon,
2. en led som är anordnad för cykeltrafik, och
3. en gång- eller ridbana invid en väg enligt 1 eller 2.

Detta torde innebära att om till exempel väghållaren behöver ta en gångbana invid en väg eller gata (även kallad "trottoar") i anspråk för sådant arbete som trafikkontoret nämner borde det i många fall finnas möjlighet att besluta att flytta ett fordon med stöd av den befintliga lagstiftningen. Är det istället en fastighetsägare som från ett hustak tar bort istappar eller snö torde bestämmelsen inte vara tillämplig. Transportstyrelsen anser att det är angeläget att fordon kan flyttas även i sådana fall, varför det finns skäl att se över lagstiftningen på lagnivå.

Förslag om flyttning av fordon som hindrar eller försvårar verksamhet för vilken tillstånd beviljats enligt ordningslagen (1993:1617)

Det bör i sammanhanget noteras att redan i 2 § 1 ges bemyndigande att flytta ett fordon som är uppställt på en sådan plats eller på ett sådant sätt att fara uppstår eller trafiken onödigtvis hindras eller störs. Detta bemyndigande gäller även om fordonet inte är uppställt i strid med föreskrifter om stannande och parkering. Transportstyrelsen anser att denna bestämmelse skulle kunna tillämpas i de fall tillståndet enligt ordningslagen rör sådan verksamhet som innefattar fordons- eller gångtrafik på vägen (inklusive en gångbana invid vägen). Det som talar emot detta är att lagstiftaren härvid inte har avsett sådan fordons- eller gångtrafik är del av ett evenemang som getts tillstånd enligt ordningslagen (1993:1617).

Enligt trafikkontorets förslag bör det införas en ny flyttningsgrund i 2 § 2 (eller på annat lämpligt ställe) förordningen om flyttning av fordon i vissa fall enligt vilken ett fordon som är uppställt i strid mot föreskrifter som stannande och parkering, och hindrar eller försvårar verksamhet för vilken tillstånd beviljats

enligt ordningslagen ska få flyttas. Som exempel på verksamheter till vilka tillstånd ges nämner trafikkontoret filminspelningar och placering av byggkranar.

Transportstyrelsen noterar också att trafikkontoret hemställer att förslagen ska behandlas skyndsamt med tanke på att syftet är att skydda människors liv och hälsa samt i övrigt att tillvarata allmänna intressen. Att underlätta filminspelningar till vilka tillstånd getts enligt ordningslagen är emellertid, såvitt Transportstyrelsen känner till, inte något allmänt intresse att tillgodose enligt ordningslagen. Det viktigaste allmänna intresset i fråga om gator och allmänna vägar är att tillgodose att de kan användas för det ändamål som angetts i detaljplanen enligt plan- och bygglagen (1987:10) eller vad som gäller enligt väglagen (1971:948). Det är enligt styrelsens mening inte givet att i konkurrensen om gatuutrymmet en särskilt tillståndsgiven verksamhet ska ha företräde framför verksamhet som inte kräver särskilt tillstånd. Styrelsen inser emellertid att om tillstånd medges för andra aktiviteter kan det vara viktigt att fordon som hindrar den tillståndsgivna verksamheten kan flyttas. Detta behov kan finnas även om fordonet inte har ställts upp i strid mot bestämmelser om stannande och parkering. Det är därför lämpligt att lagstiftningen på lagnivå ses över.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis kan Transportstyrelsen inte tillstyrka förslaget från trafikkontoret, Stockholms kommun, om ändring i förordningen om flyttning av fordon i vissa fall. För de syften som anges i hemställan torde den nuvarande lydelsen av förordningen om flyttning av fordon i vissa fall i innebära att fordonen i en del fall får flyttas med stöd av nämnda författning i andra fall inte. Styrelsen anser därför att det är lämpligt att genom en översyn av lagen om flyttning av fordon i vissa fall, eller eventuellt genom annan ny lagstiftning, göra så att det blir möjligt att flytta fordon även i andra fall än som sägs i dess 2 §: ordningen eller säkerheten i trafiken eller av naturvårdsskäl.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Widlert efter föredragning av verksjuristen Jonas Malmstig

Staffan Widlert